

Aan MBZK
Van DGOBDR

nota

Beslisnota kamerbrief selectie vierde tranche Regio Deals

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000094083

Datum

15 februari 2023

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Op 15 november was de deadline voor het indienen van voorstellen voor de vierde tranche Regio Deals. U heeft aan de kamer toegezegd om begin 2023 bekend te maken welke voorstellen het Rijk met de indieners wil uitwerken tot een Regio Deal. Bijgaand vindt u de kamerbrief met daarin de selectie van de vierde tranche Regio Deals, ter verzending aan de Tweede Kamer na bespreking in de Ministerraad van 17 februari. In deze nota vindt u ook een overzicht van de het proces en de afwegingen die ten grondslag lagen aan deze kamerbrief.

Geadviseerd besluit

Ondertekening van de brief en akkoord gaan met verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

Kern

In de rest van deze nota geven we eerst een algemeen beeld van de ingediende voorstellen, vervolgens wordt omschreven hoe de voorstellen ambtelijk zijn geanalyseerd en besproken, en ten slotte gaan we in op de geselecteerde voorstellen en de argumenten die daaraan ten grondslag liggen.

Toelichting op de voorstellen

Er werden 23 voorstellen ingediend. Hierbij is de hoge kwaliteit opgevallen; met name als het gaat om het beschrijven van de opgaven, het streefbeeld en in de inrichting van de structuur. Daarnaast zijn bijna alle voorstellen in de triple helix ontwikkeld: met bedrijven, kennisinstellingen en/of maatschappelijke organisaties. Bij de beschrijvingen van de aanpak valt op dat regio's dat doen aan de hand van óf globale programmalijnen, óf met een lijst van concrete projecten. Beide aanpakken leiden tot vragen. Bij de programmalijnen ontbreken vaak de concrete (beoogde) resultaten en bij de projectenlijsten is soms onduidelijk of het ook een samenhangende aanpak is die bijdraagt aan de doelen. In een volgende fase van het proces worden concretere resultaten gezamenlijk verder uitgewerkt, dit past bij de programmatische aanpak van de Regio Deals.

De totaal gevraagde financiële bijdrage van alle proposities was bijna € 700 miljoen, en overstijgt het beschikbare bedrag van € 284,2 miljoen. De gevraagde bedragen zijn hoger dan in eerdere rondes. Bij zeven voorstellen wordt het maximale bedrag van € 40 miljoen gevraagd. Dit kan mogelijk worden verklaard

doordat de cofinancieringseis van 50% is verruimd en daarvoor ook private middelen ingezet konden worden. Wat betreft de hoogte van de cofinanciering kon een uitzondering gevraagd worden, hiervan is beperkt gebruik gemaakt.

Onze referentie

2023-0000094083

Datum

15 februari 2023

Het is belangrijk om op te merken dat een aantal provincies wel een ondersteunende brief heeft gestuurd voor alle voorstellen die ingediend zijn vanuit hun provincie maar geen middelen ter beschikking stelt. Zij willen daar in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezing niet op vooruit lopen.

Analyse van de voorstellen

Na 15 november is er binnen BZK een eerste analyse gegaan van de voorstellen. Daarin is de inbreng van Directie Woningbouw, Directie Ruimte en Leefomgeving, het programma Leefbaarheid en Veiligheid, alsook die van Agenda Stad en het programma Regio's aan de Grens meegenomen. Vervolgens zijn de voorstellen tijdens een tweedaagse interdepartementale bijeenkomst besproken met de ministeries van SZW, VWS, LNV, EZK, OCW, JenV en IenW. Dat resulteerde in een eerste selectievoorstel, wat deze departementen in de weken daarna samen verder hebben aangescherpt op directeuren- en DG-niveau.

De analyse en gesprekken over de voorstellen zijn gedaan aan de hand van het afwegingskader wat u op 1 juli 2022 naar de kamer stuurde. Hierin is gekeken naar vier aspecten per aanvraag: opgave, aanpak, financiën en organisatie. Er is gekeken naar omvang, urgentie en meervoudigheid van de opgave, de integraliteit van de aanpak, de beschikbaarheid van cofinanciering, en naar de governance en uitvoeringskracht van de regio. Ook is er rekening gehouden met een evenwichtige verdeling over Nederland en de al eerder afgesloten Regio Deals. Hierbij stond altijd de vraag centraal of de aanpak bijdraagt aan het versterken van de brede welvaart van inwoners en ondernemers. Tot slot is meegenomen of een regio al eerder een Regio Deal heeft afgesloten. Dit was geen uitsluitingscriterium, maar aan regio's was wel gevraagd aan te geven hoe deze nieuwe aanvraag zich verhoudt tot de al lopende Regio Deal.

Het bovenstaande proces heeft geleid tot de voorliggende selectie. In de helft van de gevallen betreft dit een nieuwe regio. De andere zeven regio's hebben al eerder een Regio Deal gehad. De spreiding is gelijkmatig over het land:

- Noord: 65,5 mln.
- Oost: 40 mln.
- Noordwest: 57,50 mln.
- Zuidwest: 43,20 mln.
- Zuid: 78 mln.

De voorstellen die niet geselecteerd werden, voldeden niet aan één of meerdere van de criteria in het afwegingskader of er waren meerdere voorstellen vanuit één regio, waardoor er een keus moest worden gemaakt. Hieronder vindt u een overzicht van de meest voorkomende redenen om een voorstel niet te selecteren voor verdere uitwerking:

- Het niet aansluiten bij de doelen van het programma Regio Deals.
- Het niet bij elkaar aansluiten van de omschreven opgave en de voorgestelde aanpak, of het ontbreken van een onderbouwing van hoe de aanpak bij kan dragen aan het oplossen van problematiek.

- Het ontbreken van een integrale aanpak. In een aantal voorstellen was er een sterke focus op één domein.
- Onduidelijkheid of een gebrek aan concrete uitleg van de aanpak die de regio voor ogen heeft.
- In een aantal voorstellen was aanpak goed, maar is een Regio Deal niet noodzakelijk om deze uit te voeren. Soms kan dat ook binnen de kaders van al bestaande samenwerkingen of beleid.
- Soms ontbrak een analyse van wat er in eerdere Regio Deals bereikt en geleerd was, en hoe dat heeft geleid tot het indienen van een nieuw voorstel.
- In een aantal voorstellen miste in de omschrijving van de regionale opgave een aantal essentiële aspecten, zoals ontwikkelingen rondom het aanpak landelijk gebied.

Onze referentie
2023-0000094083

Datum
15 februari 2023

Selectie van voorstellen

Noord

De voorstellen van de Wadden, Noordwest-Fryslân en Zuidoost-Drenthe hadden een heldere, herkenbare analyse van de opgaven en een daarbij aansluitende aanpak. Er was weinig discussie over het selecteren van deze voorstellen voor verdere uitwerking.

Oost

Vanuit Gelderland en Overijssel zijn twee voorstellen geselecteerd: Arnhem-Nijmegen en Twente. Het voorstel Arnhem-Nijmegen is geselecteerd omdat het goed kan bijdragen aan de samenwerking in de regio en over de grens. De regio heeft te maken met plattelandsvraagstukken zoals druk op het landschap en stikstof, én met grote stedenproblematiek. Vanuit Twente ligt er een meervoudige aanpak waarbij de kwaliteiten in de bestaande triple-helix samenwerking worden benut voor actuele vraagstukken zoals de energietransitie, de tekorten op de arbeidsmarkt en de toegankelijkheid van de zorg.

Zuid

In landsdeel Zuid zijn er drie voorstellen geselecteerd voor verdere uitwerking: Midden-Brabant, Parkstad-Limburg en Zuid-Limburg. Vanuit Midden-Brabant ligt er een propositie waarin o.a. wordt ingezet op het verhogen van de relatief lage brede welvaart in deze regio. De transitie naar een schoon, emissievrij en circulair havengebied Waalwijk is voor de regio cruciaal om de belasting voor de omgeving te verminderen en ook in de toekomst een logistieke topregio te blijven. Een ander onderdeel van de samenwerking tussen Rijk en regio betreft het tegengaan van de tweedeling in Tilburg. De regio heeft samen met West-Brabant nog een relatief kleine deal lopen uit de tweede tranche (€10 mln.), waarover weinig contact is tussen Rijk en de regio. In dit nieuwe voorstel geeft de regio aan daarvan geleerd te hebben. De Universiteit Tilburg is een van de nieuwe partners in dit voorstel voor een nieuwe Regio Deal. Meer aansluiting en samenwerking tussen de Universiteit van Tilburg en haar omgeving is een positieve ontwikkeling voor de regio.

In Limburg zijn twee voorstellen geselecteerd: één vanuit Parkstad en één vanuit Maastricht/Sittard Geleen (Zuid-Limburg). Parkstad is vanuit oogpunt brede welvaart de meest kwetsbare regio. De regio Zuid-Limburg is samen met Parkstad onderdeel van het NOVEX-gebied Zuid-Limburg. De sociaal-maatschappelijke en sociaaleconomische problematiek die aanwezig is in Parkstad is ook aanwezig in

deze regio. De Regio Dealmiddelen kunnen een impuls geven aan de samenwerking in Zuid-Limburg om ook in deze regio aan de slag te gaan met deze opgaven. In Zuid-Limburg is nog niet eerder een Regio Deal gesloten. De Regio Deal kan een belangrijke impuls geven aan de samenwerking in Zuid-Limburg.

Onze referentie
2023-0000094083
Datum
15 februari 2023

Noordwest

Drie proposities uit landsdeel Noordwest zijn positief beoordeeld, namelijk Mainstage, MRA-Oost/ Flevoland-West, en ZaanIJ. Het voorstel Mainstage is gericht op verduurzamen van de evenementensector. Het voorstel kwam in de interdepartementale bespreking naar voren als positief: inzichten die hierbij opgedaan worden, kunnen ook in andere regio's veel impact teweegbrengen. Daarnaast zet de regio in op zowel het opleiden (plus om- en bijscholen), als het aantrekken van talent in de evenementenbranche. Er is een groot deel private cofinanciering toegezegd. De betrokken organisaties hebben gedurende de coronacrisis meegedaan aan de zogenaamde Fieldlabs voor evenementen, er is in deze Fieldlabs ervaring opgedaan met samenwerking tussen het Rijk en deze organisaties.

De opgave die wordt omschreven door MRA Oost/Almere wordt herkend en urgent gevonden: er is sprake van een disbalans tussen wonen en werkgelegenheid in de regio. De aanpak sluit goed aan bij de veranderingen die in dit gebied gaan plaatsvinden in kader van de NOVEX en verstedelijkingstrategie. Ook de urgentie van de opgave die ZaanIJ in haar voorstel schetst, wordt herkend en urgent gevonden.

Zuidwest

In landsdeel Zuidwest zijn drie voorstellen geselecteerd: North Sea Port District, Rotterdam-Zuid, en Den Haag Zuidwest. Over de aanvraag vanuit Zeeland, North Sea Port District, werd unaniem positief geoordeeld. Het is een regio met kwetsbaarheden maar ook kansen om zich te versterken. De groei loopt tegen grenzen aan omdat de omgeving de groei van de haven onvoldoende kan opvangen. Er wordt een meervoudige aanpak voorgesteld die bovendien complementair is aan lopende projecten.

De aanvraag vanuit Rotterdam-Zuid sloot niet volledig aan op de kaders van de vierde tranche Regio Deal. Echter, door alle departementen wordt wel erkend dat de omvang en urgentie van de opgave in Rotterdam-Zuid enorm is. Het betreft een groot gebied met ongeveer 200.000 inwoners. Daarnaast is in 2022 een goede tussentijdse evaluatie uitgevoerd waaruit blijkt dat er een goede organisatie en aanpak staat. Bovendien loopt er al tien jaar een Nationaal Programma Rotterdam-Zuid, waarin steeds naar incidentele middelen gezocht wordt. Aan de regio wordt een aangescherpt voorstel gevraagd.

Vanuit Den Haag Zuidwest is een aanvraag binnengekomen die in aanpak aansluit op de lopende Regio Deal. In de afgelopen periode is de samenwerking tussen het Rijk en Den Haag in de Regio Deal verbeterd. Er is bovendien een gedegen analyse uitgevoerd op welke interventies wel en niet hebben gewerkt in de nog lopende deal, en hoe die geborgd kunnen worden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief selectie vierde tranche Regio Deals	

Onze referentie

2023-0000094083

Datum

15 februari 2023